

červen 2010

Motto: V drobných věcech se spolehni na rozum, ve velkých věř srdci.

Obsah:

Z veřejných zasedání OZ	2
Společenská kronika, Info.....	3
O mapách žichov.panství	4
1. Máj na Zuklíně	5
Škola.....	6 - 7
Strašínský rodák.....	8 - 9
Včelař. okénko.....	10
Příroda.....	11
Jak šel život	12

Milí spoluobčané,

v květnu se v naší obci uskutečnila významná událost – odhalení pamětní desky strašínskému rodákovi profesoru K. Raškovi. K této příležitosti vydala obec publikaci s názvem *Šumava a strašínský rodák Karel Raška*. Byl jsem velmi potěšen, že se této akce zúčastnili občané Strašína a okolí a zároveň i přední vědečtí a zdravotničtí odborníci a zástupci z řad politiků.

Další významné jubileum si připomeneme u příležitosti posvícenského setkání 16. října, kdy se uskuteční vzpomínkový den na pátera D. Mertha.

V současné době se na údržbě zeleně v obci, na práci v lese a dalších veřejně prospěšných pracích podílí 3 pracovníci obce, na které úřad práce přispívá částkou 30 tis. Kč měsíčně, a dále 5 pracovníků na veřejnou službu, kteří provádí bezplatné práce v rozmezí 20-30 hodin měsíčně. Díky jim je naše obec vzorně udržována a ušetří se i značná část nákladů na udržování obecních lesů. Co se týče lesů, velmi mne znepokojila bezohlednost neznámého vandala, který nařezal kmeny a vedle majetkové újmy tím ohrozil i bezpečnost návštěvníků lesa. Bližší informace, o jaké lesy se jedná, najdete v obecních vývěškách.

Rád bych na tomto místě poděkoval panu Václavu Mottlovi z Nezdic za dlouholeté udržování trávníku kolem kostela. Nyní tuto službu již zajišťuje obec. Další poděkování patří paní Mgr. Zoře Vlasové za působení ve strašínské škole. V neposlední řadě děkuji našim hasičům, a to jak dětem, tak dospělým, za vzornou reprezentaci sboru na hasičských soutěžích.

6. – 8.8. budou přistaveny kontejnery na objemný odpad na obvyklých místech.

Na závěr Vám přeji slunné léto plné pohody.

Jan Helíšek

Z veřejných zasedání obecního zastupitelstva, která se konají vždy druhé úterý v měsíci od 19:00 hod střídavě v přísálí KD ve Strašíně a v Lesním hotelu v Laznech.

U s n e s e n í z veřejného zasedání Zastupitelstva obce Strašín konaného dne 9.3.2010

Usn. 101/2010 – ZO schvaluje změnu hranic zastavěného území obce včetně osad.

Usn. 102/2010 – ZO schvaluje pronájem nebytových prostor ve Strašíně čp. 16 paní Růženě Sallerové, bytem Strašín čp. 151 za účelem provozování prádelny za měsíční nájemné 2.400,00 Kč (bez služeb).

Usn. 103/2010 – ZO odprodej hasičského vozu CAS 25 SPZ 3P7 5121 za cenu 10.000,00 Kč Obci Žichovice.

Usn. 104/2010 – ZO schvaluje zvýšení cen služeb a výrobků a zboží určeného k prodeji:

palivové dříví 1 prm 66,00 Kč vč. 10 % DPH

prodej popelnic I ks 948,00 Kč vč. 20% DPH

prodej pytlů na PDO 1 ks 20,00 Kč vč. 20% DPH

pronájem sálu na plesy 1200,00 Kč vč. 20% DPH

pronájem přísálí na plesy 600,00 č vč. 20% DPH

doprava 1 hod použití traktoru vč. vleku 384,00 Kč vč. 20 % DPH

Usn. 105/2010 – ZO schvaluje použití části příspěvku rodičům na žáky ZŠ Kašperské

Hory, odloučené pracoviště Strašín na společné školní akce a nákup školních pomůcek, které nejsou hrazeny z rozpočtu školy s tím, že zbylá část příspěvku bude vyplacena rodičům na konci školního roku 2009/2010. Z částky, která by náležela rodičům žáka Aleše Polívky, se kromě toho budou odečítat náklady na stravování ve školní jídelně a náklady na dopravu do školy.

Usnesení z veřejného zasedání Zastupitelstva obce Strašín konaného dne 13.4.2010

Usn. č. 106/2010 – ZO schvaluje směrnici k uplatňování DPH dle přílohy.

12.5.2010ZO nepřijalo žádné usnesení.

Usnesení z veřejného zasedání Zastupitelstva obce Strašín konaného 8.6.2010

Usn. č. 107/2010 – ZO schvaluje zprávu auditu hospodaření obce za rok 2010 s výrokem
bez výhrad.

Usn. č. 108/2010 – ZO schvaluje závěrečný účet obce za rok 2009.

Usn. č. 109/2010 – ZO schvaluje zprávu auditu hospodaření Svazku obcí Pošumaví za
rok 2009 a závěrečný účet Svazku obcí Pošumaví za rok 2009.

Usn. č. 110/2010 – ZO schvaluje rozpočtové opatření č. 1/2010.

Usn. č. 111/2010 – ZO schvaluje žádost Romana Vacka a udělení souhlasu s výstavbou
rodinného domku na č. parc. 78/4 v k. ú. Maleč.

Usn. č. 112/2010 – ZO schvaluje navýšení hodnoty dárkového balíčku pro jubilanty
na 300,00 Kč za 1 balíček.

Společenská kronika

Vítáme nové sousedy! Přihlásili se k nám k trvalému pobytu: Růžena Sallerová ml, Jiřina Horníková,
Jaroslava Pomajzlová

Odhlášky: Eva Kováčková, Lukáš Masný, Václav Janota, Dagmar Janotová, Aneta Janotová, Markéta
Janotová, Petra Kellermannová, Julius Astaloš

Sňatky: Miroslav Blahuta – Monika Římalová,

Šárka Vaňková – Antonín Vogeltanz,

Marie Havlíková – Kamil Baxa

Srdečně blahopřejeme!

Blahopřejeme k životnímu jubileu a přejeme vše nejlepší! ☺ Kopová Jindřiška, Škanta Jan, Chalupná Justina, Chalupná Marie

Pavλίna Pítrová

Infocentrum ZELENÝ BOD Strašín

Infocentrum ZELENÝ BOD Strašín zahajuje sezonu!

Budeme mít otevřeno od 22. 6. do 19. 9. 2010 denně mimo pondělí.

U nás se můžete dozvědět něco o historii a zvycích zdejšího regionu, prohlédnout si drobné výstavy, zjistit, co zajímavého v okolí by stálo za vidění, získat zde informační letáky vydávané SNP Šumava, zjistit, jaké akce chystá SNP Šumava pro veřejnost nebo si koupit pohledy, různé tiskoviny nebo něco malého na památku. Připravujeme pro Vás také několik celodenních akcí.

Pokud Vám bude horko nebo bude naopak pršet, můžete se u nás ochladit nebo usušit, posedět a v naší knihovničce si v klidu prohlédnout knížky ze šumavskou a pošumavskou tematikou – možná v nich naleznete námět, kam se ve zdejším kraji podívat.

A hlavně – pokud zde žijete a děláte, vyrábíte nebo podnikáte něco zajímavého, o čem by lidé měli vědět, ozvěte se nám – budeme tuto informaci rádi šířit dál.

Těšíme se na Vás! Občanské sdružení Přátelé Šumavy, Strašín 67, 342 01 Sušice

www.pratelesumavy.net

***

17. června navštívilo Strašín 40 členů Klubu seniorů turistů z Teplárny Brno. I přes nepříliš příznivé počasí a mraky zahalený Javorník si pochvalovali zdejší krajinu. Prošli se po okolí kostela, ukázali jsme jim kapličku Panny Marie za kostelem i vodou stále zaplněný důlek v kameni před obrazem Panny Marie.

Pochlubili jsme se také strašínským rodákem profesorem Karlem Raškou a ukázali zvědavým brňákům jeho rodnou školu a pamětní desku.

Dalším bodem programu byla prohlídka vstupní prostory Strašínské jeskyně, střežené permonem a gumovým netopýrem a nasvícené svíčkami. Zabahnění návštěvníci si pak oddechli při prohlídce infocentra Zelený bod a drobných výstavek v infu – Co skrývala lazenská hospoda, Křížky v okolí Strašína, Čtvero ročních období v receptech, zvycích a vzpomínkách.

Jiřina Novotná

Výstava v Sušici

Ve dnech 8. – 20. června tohoto roku se v sušickém Muzeu Šumavy uskutečnila výstava, která rozhodně stála za návštěvu. K zhlédnutí zde totiž byly historické dokumenty, které nejsou běžně k vidění, z plzeňského oblastního archivu, které se vztahují k žichovickému panství, k němuž náležel od počátku 18. století i Strašín. Návštěvník viděl gruntovní knihy, do kterých se zapisovali noví vlastníci jednotlivých usedlostí, či listinu o prodeji dvora v Čimicích. Hlavním lákadlem však byla mapa žichovického panství z roku 1755, tzv. Mapa Geometrika, o velikosti přibližně 3,5 x 2,5 metru, která detailně zobrazuje oblast od Budětic po Ždánov, od Šimanova po Frymburk. Celé panství je zobrazeno

z ptačí perspektivy, takže bylo možno detailně si prohlédnout podobu stavení ve Strašíně, Laznech a na Věštině. Zuklín a Nahořanky nepatřily žichovickému panství, proto jsou zde stojící domy zakresleny jen půdorysně.

O mapách žichovického panství

Státní oblastní archiv v Plzni ve svých fondech uchovává hospodářskou mapu bývalého žichovického panství z roku 1755. Na ploše o velikosti přibližně 3,5 x 2,5 metru můžeme obdivovat z ptačího pohledu jednotlivé domy a samoty, které náležely knížeti Lambergovi. Autorem této Mapy Geometriky je P. Isidor Peller.

Tato mapa prošla minulý rok restaurátorským zásahem a bude uložena za vhodných klimatických podmínek v depozitáři SOA Plzeň.

Velikou zajímavostí, ale i neznámou, je existence druhé mapy téhož panství. Ta je datována do roku 1754, je od téhož autora a i velikostí jí je velice podobná. Bohužel její stav je ovšem nevalný, jakákoliv manipulace s ní znamená její poškození, odpadávají části plátna apod. Tou neznámou je fakt, proč byly v polovině 18. století vytvořeny dvě takovéto, takřka totožné, hospodářské mapy, navíc jejich velikost a provedení nás vedou též k otázce, zda mapy neměly sloužit spíše reprezentačnímu účelu než praktickému použití.

Ačkoliv hospodářské mapy jsou v 18. století běžnou záležitostí, v pošumavském regionu nemá takováto památka obdoby. Zvláště pak, existuje-li ve dvou exemplářích. Jistě i ten druhý by si zasloužil odborné ošetření, aby i jeho krása mohla plně zazářit.

Kromě Mapy Geometriky byly dále vystaveny například:

- listina o prodeji dvora v Čimicích z roku 1428
- přísaha konšelů s rychtářským řádem z roku 1649
- pozemkové knihy z 18. století
- korespondence Lambergů z 19. století
- další stavební a situační plány.

Jiří Novák

Zuklín přivítal 1.Máj

I na Zuklíně letos vyrostla májka, zdejší obyvatelé se rozhodli přivítat 1.Máj a jak jinak, než májkou. Starousedlíci se nechali slyšet, že je to více jak po 50 –ti letech, co tady opět májka stojí, někteří tvrdí, že tady nikdy nestála, kdo ví..... Ať stála, či ne, důležité je, že dnes je zde symbolem máje stejně jako v okolních vesnicích. Všichni věříme, že se tato událost stane tradicí. Není to tak složité, když se sejde parta lidí, kteří se dokáží o víkendech sejít a oprostít se od martyria pracovních starostí a povinností, které s sebou přináší život, lidí, kteří si mají stále co říci.....

Josef Moulis, Zuklín

Nová tradice na Zuklíně

Hezké tradice je třeba ctít, proto si pojdme některé připomenout. Květen je měsíc pro zamilované, oslava lásky Amor – Eros.

Muži každoročně porazili v lese smrk, zbavili jej až do špičky kůry, zatímco děvčata upletou věnec a ozdobí jej barevnými fábory. Čím vyšší májka, tím větší chloubá celá vesnice. Chlapeckou ctí bylo toto dílo uhlídat po celou noc, protože často seji ze sousedních vesnic snažili porazit a to by byla velká potupa pro místní.

Proto jsme si ji i my uhlídali a poprvé postavili na Zuklíně, čímž snad vznikla nová tradice.

Rudolf Jurga, Zuklín

Škola

Druhé pololetí školního roku uteklo jako voda a jsou tu vytožené prázdniny! A co jsme ve škole ještě všechno zažili? Bylo toho docela hodně a máme na co vzpomínat. V březnu jsme byli v Sušici na dětském divadelním představení „Velikonoční pohádka“ a o týden později jsme se na sušickém zimním stadionu učili bruslit.

Na Velikonoce jsme se ve škole pilně připravovali – barvili jsme vajíčka, zaseli do misek obilí, pekli jsme velikonoční cukroví. Kluci si do školy přinesli pomlázky a vyšlehali děvčata i paní učitelky.

Na konci dubna byl ke Dni Země připraven program pro školáky v K.Horách – také jsme se zúčastnili a Tereška o tom napsala hezký sloh.

Na „čarodějnice“ jsme byli při vyučování i při obědě v čarodějnickém převlečení, při hodině kreslení jsme malovali čarodějnice, oheň a májku.

Ke Dni matek jsme maminkám vyrobili vyšívaná přáníčka .

25.května se uskutečnil celodenní školní výlet do Plzně – dopoledne jsme v divadle Alfa zhlédli loutkové představení „Tři mušketýři“ , pak jsme mohli i do zákulisí a do dílen. Odpoledne jsme strávili v moc hezké plzeňské ZOO – i přes velké horko to byl vydařený den.

1. června slavíme Den dětí – letos jsme se učili jenom dvě hodiny, pak jsme hráli hry a pochutnali si na vlastnoručně vyrobených banánových mňamkách.

Na hodinu angličtiny pozvala p. uč. Helíšková do školy paní učitelky až z Turecka – předvedli jsme jim naučené scénky v angličtině a naši práci při vyučování.

Od 15.června máme na škole umístěnu pamětní desku prof. MUDr. K.Rašky, který pocházel ze Strašína a ve škole se dokonce narodil. Na výstavě si mohli návštěvníci prohlédnout také naše výkresy.

Se školním rokem jsme se rozloučili na školní besídce – muzikanti zahráli na klavír, flétnu a trubku (nacvičil Č. Jílek), všechny děti předvedly pásmo veršů a písniček, dvě taneční čísla a nakonec divadlo „Loupežnické kořeny“ (nacvičila D. Blahoutová).

V posledních červnových dnech jsme si ještě opékali vuřty a malovali křídami na chodník u školy. Úplný konec školního roku byl 30. června, kdy jsme dostali vysvědčení a popřáli si navzájem hezké prázdniny (pro p. uč. Z. Vlasovou to byl poslední školní rok ve strašínské škole, bude na ni ráda vzpomínat a vracet se na milá místa).

Z. Vlasová

Byl Den Země

Je to den, kdy má Země svátek. Já se svými kamarády a s paní učitelkou jsme jeli do Kašperských Hor. Vystoupili jsme z auta a před školou už čekali všichni žáci první až deváté třídy. Byli jsme rozděleni do

skupin, já byla hned v té první. Na trasu značenou červenými fáborky jsme vyrazili s kartičkou v ruce, do ní nám na stanovištích zapisovali body.

Na prvním stanovišti nás čekal úkol pověsit na tabulku kolečka tak, aby to byla správná odpověď, co všechno dělají ochránci přírody. Měli jsme tři chyby, a proto jsme získali jen sedm bodů. Na dalším stanovišti menší děti skládaly puzzle a starší doplňovaly slova do vět, aby byly správně. Tady jsme neztratili žádný bod. Na třetím stanovišti se plnil úkol přemístit netopýry na zimní stanoviště. Tady jsme taky zvládli vše na jedničku a dostali plný počet bodů. Pak byl na řadě úkol, kde jsme museli prokázat mrštnost a obratnost – prolézt pod propletenými provázky na druhou stranu bez jediného dotyku. Povedlo se nám to a také na následujícím stanovišti, kde jsme skládali obrázek netopýra, byl plný počet bodů. Moc zajímavý byl další úkol – chytání bílých a oranžových míčků do sítky a potom odpovědět, které barvy chutnají netopýrům. Na posledním stanovišti nás zkoušeli z vlastivědy. Dostali jsme mapu a napsané lístky s roky, přiřazovali jsme je např. k otázce, kdy byl založen národní park Šumava apod. Před obědem se zase všichni sešli před školou, kde dostali medaile, časopisy a samolepky. Celé dopoledne se opravdu vydařilo, určitě k tomu přispělo i hezké teplé slunečné počasí a že jsme byli dobrá parta. Odjížděli jsme spokojeni, ve Strašíně už na nás čekal výborný oběd.

Tereza Hnídková, 4. roč. ZŠ Strašín

Návštěva učitelek z Turecka

Ve dnech 2. – 6. 6. navštívilo naši školu 5 učitelek z tureckého Istanbulu. Návštěva se uskutečnila v rámci již započaté spolupráce mezi Adnan Kahveci school v Istanbulu a ZŠ, ZUŠ a MŠ v Kašperských Horách s cílem dohodnout se na dalším postupu a projektu pro příští školní rok.

Ve čtvrtek 3. 6. navštívily sušickou ZŠ Lerchova, v pátek potom základní školu ve Strašíně a v Kašperských Horách.

Zeptala jsem se učitelek na pár otázek:

1. Jaký je váš první dojem z České republiky? (všechny jsou zde poprvé)

Je zde všude hodně zeleně, to nás zaujalo již z pohledu z letadla. Města jsou čistá, upravená, s velkým smyslem pro estetiku, ne jen užitek. Moc hezké jsou budovy ve městech i na vesnicích. Jsou tu ale i stejné věci jako u nás – např. McDonald's nebo Ikea. Cítíme, že zde máte velký respekt k národní historii. Co se týče turismu, je škoda, že v malých městech nemáte žádné nápisy v angličtině. Oproti Turecku to zde není tak zaplněné lidmi, to je u nás velký problém, obzvláště mnoho je u nás mladých lidí a dětí, např. v naší škole je okolo 1800 dětí. Zde máte problém úplně opačný. Jinak lidé jsou zde velmi přátelští.

2. Co říkáte na naše školy?

Navštívily jsme zde tři školy a cítily jsme se v nich velmi příjemně. Hlavní rozdíl kromě velikosti vidíme v tom, že zde mají větší vliv na chod školy učitelé a ředitelé, kteří stanovují jasná pravidla a žáci je dodržují. U nás to jsou někdy více samotní žáci a jejich rodiče, kteří přijdou do školy, něco chtějí, nějakou změnu například, a ředitel jim vyhoví. Dalším rozdílem je, že u nás musíme mít jako učitelky oblečení podle přísných předpisů, do r. 2000 to musely být dokonce sukně, nyní jsou to speciální, vyžehlené kalhoty, neexistuje jít do školy v džínách. Učitelé nesmí mít vousy, povolený je pouze knírek.

Moc se nám líbí, jak jsou vaše školy vyzdobené, je vidět, že umění je pro vás důležité.

3. Jaký byl důvod vaší cesty do České republiky?

První důvod byl poznat vaši kulturu a váš systém vzdělávání. V průběhu započaté spolupráce s vaší školou se již objevily věci, které nám nebyly jasné, protože jsme vůbec neznaly vaše prostředí. Nyní budeme moc spoustu věcí našim žákům vysvětlit. V naší škole např. musí žák platit za fotokopie, takže to není tak jednoduché dávat jim pracovní listy. Musí také projít každé pololetí třemi testy, evaluační systém je zde přesně daný. Peněz ve školství moc není, částečně také kvůli problémům s terorismem na východě země, takže stát investuje více do armády.

4. V čem vidíte přínos společného projektu s naší školou?

Rozhodli jsme se společně s vámi pro téma „Zdravý životní styl“. První velký rozdíl vidíme v životním prostředí – vaše je velmi krásné a zdravé, všude příroda, u nás je to velkoměsto. Jsme zvědaví, jak to uvidí naši žáci, doufáme, že si uvědomí, jak je životní prostředí a příroda důležitá. Doufáme, že vašim žákům projekt pomůže více se otevřít a nebát se mluvit, zdá se nám, že naši žáci chtějí více mluvit anglicky a také se chtějí naučit něco česky! Ale možná měli vaši žáci před námi ostych, protože jsme učitelky.

Mezi učitelkami byla i učitelka hudební výchovy:

„Miluju Smetanu a Dvořáka, už moje paní učitelka mi o nich řekla, že jsou to nejslavnější čeští skladatelé. Velmi se mi líbilo, jak Vaši žáci reagovali na to, když jsem jim hrála na housle, umí poslouchat hudbu. Hudba lidi spojuje, v tom je její kouzlo.“

Děkuji za rozhovor a těším se na další spolupráci s vámi!

Jaroslava Sucháčová

STRAŠÍNSKÝ RODÁK

Světová zdravotnická organizace v tomto roce připomíná významnou událost: 30. výročí deklarace o světovém vymýcení pravých neštovic – v květnu roku 1980. Úspěch jejich vymýcení byl jedinečným historickým okamžikem a ukázal na velký potenciál mezinárodní spolupráce odborníků. Na obdivuhodném průkopnickém činu se významnou měrou podílel i strašínský rodák (nar. 17. 11. 1909 – zemřel 21. 11. 1987) **profesor Karel Raška, syn řídícího učitele ve strašínské škole.**

V současné době k tomuto výročí vychází mnoho nejen odborných článků, televizních dokumentů a doprovodných programů. Píší rovněž o nesmírné zásluze profesora Rašky především ve Světové zdravotnické organizaci v Ženevě, kde se intenzivně zabýval vymýcením jedné z nejstarších nemocí. Dokazuje to i udělení Karlu Raškovi v listopadu roku 1984 epidemiologickou sekcí Královské lékařské společnosti v Londýně Jennerovu medali za eradikaci neštovic. Uděluje se od roku 1896 ne častěji než jednou za pět let jako „Uznání za největší lékařskou službu vůbec kdy vykonanou pro člověka.“

A nyní mi dovoluňte odbočit.

Když jsme si pak vzájemně sdělovali naše poznatky z toku různých informací o životě prof. Rašky, a tedy i místě jeho narození, jako například časté“ ...narodil se v chudých poměrech v zapadlé šumavské vesnici (někde uváděli jihočeské)... a další „soucité smutné popisy chudobného strašeňského rodiště“, řekli jsme, že uděláme vše, abychom malebné prostředí, ve kterém se prof. Raška narodil, a obec, ve které prožil idylické dětství, prezentovali tak, jak si to osobnost profesora Rašky zaslouží a jak si to zaslouží také strašínská obec a její obyvatelé.

A když pak panu starostovi sdělila Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii ČLS JEP a Kancelář World Health Organization v České republice (WHO) záměr – při příležitosti 30. výročí deklarace o celosvětovém vymýcení pravých neštovic – umístit pamětní desku na rodném domě prof. Rašky,

považovali jsme to nejen za velkou poctu, ale také za určitý dluh, který k prof. Raškovi máme. Ten dluh máme i vůči „malé zapadlé šumavské vesnici“.

Původní záměr byl, odhalit desku odpoledne ve středu 12. května. S tím nesouhlasil pan starosta s poukazem, že by to nebylo správné vůči občanům, protože by se nemohli této významné události zúčastnit. Takže bylo rozhodnuto, že instalace desky se bude konat v sobotu 15. května. Byla ustanovena pracovní skupina ve složení: starosta obce, doc. MUDr. Petr Pazdiora, CSc., MUDr. Anna Kubátová, Ing. Jiřina Helíšková, Ludmila Hromádková a Jaroslava Sucháčová. Připravila vyhotovení a odhalení pamětní desky, doprovodný program v sálu kulturního domu, výstavu ve školní budově (v místnosti kde se prof. Raška narodil) a vydání publikace s názvem: „Šumava a strašínský rodák Karel Raška“.

Proto se k této události vracím, abych připomněla, že jsme měli možnost ve Strašíně přivítat opravdu významné a mimořádné osobnosti. Hosté byli mile překvapeni úrovní slavnostního odpoledne, kterou neočekávali „v zapadlé šumavské vesnici“. Počasí sice nebylo právě příznivé, v podstatě však nenarušilo pohodu vzácného odpoledne. O to víc byla pro hosty příjemná i návštěva restaurace, kde byl pro ně připraven studený bufet.

Pro nás je pak příjemné ujištění našich hostů, včetně rodiny prof. Rašky, že se budou do Strašína rádi vracet.

„Po zkušenostech z celého světa, naše země a zejména tato část Šumavy je nejkrásnější“, napsal v roce 1967 strašínským školákům profesor Raška.

Dodatek:

Výročí deklarace o světovém vymýcení pravých neštovic v roce 1980 dále pokračovalo a pokračuje doprovodnými akcemi:

20. dubna 2010 – Mezinárodní konference k Evropskému imunizačnímu týdnu (nová budova Národního muzea)

25. května 2010 – Národní konference k roku plic = České aktivity ve WHO – Pantheon historického budovy Národního muzea

Červen-říjen 2010 – Cyklus veřejných seminářů k eradikaci pravých neštovic. Aktuální informace o konkrétních termínech budou zveřejněny na internetových stránkách WHO v ČR a Zdravotnického muzea NLK (www.who.cz, www.nik.ouz/zdravotnicke-muzeum).

(Poznámka: naše malá publikace s názvem „Šumava a strašínský rodák Karel Raška“, kterou vydal Obecní úřad Strašín, je na těchto akcích rovněž prezentována).

Vosy, sršni a včely versus zmije

Vosy a sršni jsou v podstatě užiteční tvorové. Na jaře likvidují housenky a larvy škodlivého hmyzu. V létě se ale přemnoží. Pak je třeba jejich hnízda likvidovat. Při ničení hnízda ale hrozí, že hmyz proti sobě poštvě a zaútočí na vás. Nezapomínejte na ochranné pomůcky, bez kukly, kombinézy a rukavic se ani nepřibližujte. Pokud chcete hnízdo likvidovat postřikem, použijte přípravek s podchlazujícím účinkem, ten okamžitě snižuje pohyblivost hmyzu. Hubení je lépe dělat pozdě večer, kdy je všechn hmyz uvnitř hnízda. Nemusíte se bát postihu za zničení sršního hnízda, u nás chránění nejsou (např.

V Německu chráněni jsou). Vosy reagují na sladkosti, odložené jablko, drobký na stole, sklenice s pivem je silně přitahují. Vosy reagují i na parfém, i pach potu je dráždí. Neohánějte se ani prudkými pohyby, je třeba zachovat klid, prostě se nenechte rozhodit. Riziko hrozí při chůzi nebo sběru ovoce, při jízdě na kole nebo kolečkových bruslích. Vůně sladkostí, ovoce, nápojů či piva je pro ně neodolatelná. Útočí, cítí-li se ohrožené. Sladké pokrmy je dobře přikrýt poklopem skleněným nebo ze síťoviny. Nápoje v lahvích je lépe průběžně zavírat, nejlépe je pít brčkem. Dětem je dobře hned po jídle umýt ruce i pusy. Pokud chcete stolovat venku, osvědčilo se dát na stůl odvar z hřebíčku nebo bazalky, ten je odpuzuje. Pozor při podzimním úklidu na zahradě, vosy bývají ukryté v zemi, stačí kosit trávu nebo hrabat hráběmi a žihadlo nás nemine. Vosa, sršeň ani včela na vás nezaútočí jen tak bez důvodu. Většinou je člověk rozběsněn máváním rukama. Je lepší přiklopit je do sklenice a pustit ven. Pokud si sedne např. včela na vás, s klidem ji smetěte.

První pomoc při bodnutí. Včela zanechává žihadlo v ráně, doporučuje se ho opatrně vyškrábnout nehtem, abyste do rány nevymáčkli zbytek jedu. U zdravého člověka není bodnutí ničím dramatickým, stačí místo chladit, potřít fenistilem, octem, rozkrojenou cibulí nebo ledem. Někdy stačí i list jitrocele. Pokud vás hmyz bodne při pití nápoje do jazyka nebo do krku, může dojít k otoku nebo k pálení. Mohlo by dojít i k dušení nebo k bezvědomí. Je třeba přivolat lékaře, do jeho příjezdu je dobré místo chladit ledem. (Cucat led nebo zmrzlinu). U alergika hrozí alergický šok, je třeba podat ihned antihistaminika.

A co zmije? Vzdálenost, ze které zmije reaguje, je asi 10 cm. Z 1 metru ji můžeme bezpečně pozorovat. Zmije je plachý tvor, při vyplašení se sama odplazí. Horší je, když na ni neopatrně šlápne. Asi v polovině případů zmije do rány jed nevstříkne, její jed není zdaleka tak prudký, jak se lidé domnívají. Za rok je uštknuto asi 100 lidí, smrtí končí jeden případ za 10let. Strach z jedu je větší než působení jedu samotného. Účinek se dostavuje za 24 až 48 hodin. Stačí místo znehybnit, a snažit se dopravit k lékaři. S pomocí někoho nebo chůzí s přestávkami. Není vhodné pít kávy nebo alkoholu, jak se někdy mylně uvádí.

Anafylaktický šok po bodnutí vosy nebo včely je daleko častější – asi 2 až 3 lidé do roka.

Čestmír Jílek

Chrástal polní

(Crex crex)

Na vlhkých lukách a místy i na polích, v nížinách i v údolích a na svazích nevysokých hor. Velký jako hrdlička zahradní. Shora černě a světlehnědě skvrnitý, boky světlé a hnědě příčně pruhované. Svrchní křídelní krovky výrazně červenohnědé, nápadné zvláště v letu, při kterém nechává pták volně svěšené nohy.

Zdržuje se stále skrytě ve vegetaci a dá se jen velmi těžko přimět k vzletnutí. Je však snadno zjistitelný sluchem. Vydává vytrvalé opakované dvojslabičné „reprep reprep“ velmi intenzivně hlavně navečer a v noci. Méně často přes den.

U nás byl dříve značně rozšířen a početný, avšak po odvodnění a rozorání vlhkých luk hnízdí již jen na málo místech. Na Strašínsko ještě stále přilétá a snad i hnízdí, v Zabrdí na lukách u potoka a ještě na lukách kolem Vápenice. Je to tažný pták, který od nás odlétá v září do Afriky.

U nás na Šumavě je to velice vzácný pták a je zákonem přísně chráněn (Červená kniha). V ČR silně ohrožen.

Josef Rybáček

Svatojánská noc 2010

JAK ŠEL ŽIVOT ...

Vzpomínky od Biskupů

(11. pokračování vzpomínek pana Františka Bečváře *1910+2004)

SETKÁNÍ S VYDROU

Severovýchodní stranu Javorníka pokrývaly odnepaměti lesy hájenství Biskupovice, které vyplňovalo prostor od rybníka Biskupáku až po samou osadu Zuklín. Komplex javornických lesů patřil pod lesní správu Přečín. Až do roku 1936 to byl majetek Schwarzenbergů, pánů na Vimperku, Rožmberku, Krumlova a Hluboké n/Vltavou.

Když se psal rok 1860, byl na tomto hájenství Biskupovice - hájovna Biskup – ustanoven jako hajný pro službu lesní a mysliveckou můj děd Matěj Bečvář, který zde sloužil až do roku 1895. Tomu se stala taková příhoda:

Když se jednou vracel večerem z denní pochůzky, tak v místech náhorní rovinky na rozvodí potoka Kustrý, který začíná přes rybník Biskup a pokračuje přes Kustrou Lhotu a Tažovice a druhého potoka zv. Strašinský, který pramení pod Malčí na Bludné a pokračuje přes Strašín a Žichovice.

Na tomto rozvodí, na pastvině u lesa, potkal šelmu, která za značného již setmění nemínila z pěšiny uhnout a začala proti hajnému prskat a funět.

Děd náhle překvapen nemohl hned zjistit, o jaké zvíře jde. Zda o lišku napadenou vzteklinou, která se toho času i u psů se občas objevila, nebo cosi podobného. Proto strhl z ramene svoji brokovnici a na šelmu vypálil.

Šelma po ráně ihned rolovala na místě. Když ji děda sebral, zjistil, že tu běží o pořádný exemplář vydry. Jednoduše pak vytáhl z brašny řemínek, zadní běháky pak vydře svázal, prostrčil skrz svoji sukovici, hodil přes rameno a spokojeně pokračoval v cestě ke svojí hájovně.

Sotva však ušel asi padesát kroků, ucítil prudkou bolest vzadu ve stehně, kam se mu domněle zhaslá vydra plným chrupem krutě zakousla. Vydra, kterou děd naráz shodil z ramene, však stehno nepustila. Protože to bylo právě v zadní části těla, byla jakákoliv manipulace s chrupem těžká. Hrozilo naprosté vytržení svalů. Milému dědovi nezbývalo nic jiného, než vzít opět celou vydru hezky do ponosu a pokračovat s palčivou bolestí ve stehně k domovu.

Úplně zmáčený vlastním potem dospěl ke vratům hájenky, kde již mocně volal: „Kde jste kdo! Rozárko (jeho žena), Franto (syn) honem, je zle. Ta šelma mě přivede do hrobu!“ Hospodyně právě došla krávu. Leknutím upustila dřížku plnou mléka. Franta, který právě štípal louč, přiběhl i se sekerou, a tak nakonec po velké operaci, za pomoci nějakého páčidla, podařilo se šelmě otevřít mordu a stehno vyprostit. Vydra byla ostatně již ztuhlá, ale jakási smrtelná křeč způsobila, že její vražedný chrup zůstal zavřený.

Rána v dědově stehně byla přece jenom tržná a silně krvácela. I svalstvo bylo rozedrané následkem dědových pohybů při cestování s břemenem. To však byla již starost mojí babičky, která svými lektvary (odvarem jedlové šišky, arniky a jezevčím sádlem) uměla v krátkém čase ránu zahojit.

Celá tato dědova příhoda však tímto neskončila. Stávalo se, při posledních lečích, kamarádi zeleného cechu při povznesené náladě vyzývali: „Tak Biskupe, jak to bylo tentokrát s tou vydrou?“ a to pak děd,

když si svlačil hrdlo dobrým „vimperským“, utřel mocný plnovous, který mu sahal téměř po pás, začal vyprávět svůj příběh, který takto dál prožíval .....